

STRATEGIJA RAZVOJA POLJOPRIVREDE NA
PODRUČJU GRADA ZLATARA I PROCJENA
UTJECAJA NA OKOLIŠ ZA STRATEGIJU
RAZVOJA POLJOPRIVREDE

SADRŽAJ

UVOD.....	3
PRIRODNI UVJETI ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE.....	4
KLIMA.....	6
TEMPERATURE ZRAKA OBORINE.....	6
VJETAR.....	7
VRSTE TLA I ZEMLJIŠTA.....	8
POVRŠINA, STRUKTURA I NAČIN KORIŠTENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA	9
POLJOPRIVREDA I STANJE OČUVANOSTI OKOLIŠA	13
LJUDSKI RESURSI	14
STANJE I ORGANIZACIJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE PO VRSTAMA	15
REGIONALIZACIJA POLJOPRIVREDE	16
BROJ I STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA.....	17
STOČARSTVO.....	20
OVČARSTVO.....	21
PČELARSTVO.....	22
VOČARSTVO.....	23
VINOGRADARSTVO.....	24
POVRTLARSTVO	25
EKOLOŠKA PROIZVODNJA.....	26
PRERADA PROIZVODA.....	27
TRŽENJE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA.....	28
POTPORNE INSTITUCIJE.....	29
FINANCIJSKA POTPORA	30
POLJOPRIVREDNA POLITIKA NA REGIONALNOJ I LOKALNOJ RAZINI	32
SWOT ANALIZA	33
VIZIJA POLJOPRIVREDE.....	35
CILJEVI.....	36
MJERE	41
ZAKLJUČAK	52

POPIS SLIKA	53
POPIS TABLICA.....	53
POPIS GRAFIKONA.....	53

DRAFT

Ovaj dokument rezultat je odobrenog projektnog prijedloga Grada Zlatara i bit će sufinanciran sredstvima Europske unije iz: Mjera 07 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020., Podmjere 7.1. „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti“, Operacije 7.1.1. „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave“

Pojam strategija potječe od starogrčke riječi „strategu“, a koristila se u kontekstu vojne i političke vještine organiziranja i vođenja ratova. Tijekom proteklog stoljeća, pojam strategija se sve više pojavljuje u ekonomskoj teoriji, u svrhu načina upotrebljavanja pojedinih resursa koji će dovesti do ostvarenja željenih učinaka uz minimiziranje teškoća, a korištenjem svih dostupnih prednosti. Strategija odgovara na pitanja: kako se prilagoditi promjenjivim uvjetima, kako rasporediti resurse, kako biti konkurentan, kako se pozicionirati te kako utvrditi akcije i pristupe kojima će se jačati funkcionalni i operativni dio provođenja aktivnosti. Iz definicije strategije može razlučiti tri dimenzije:

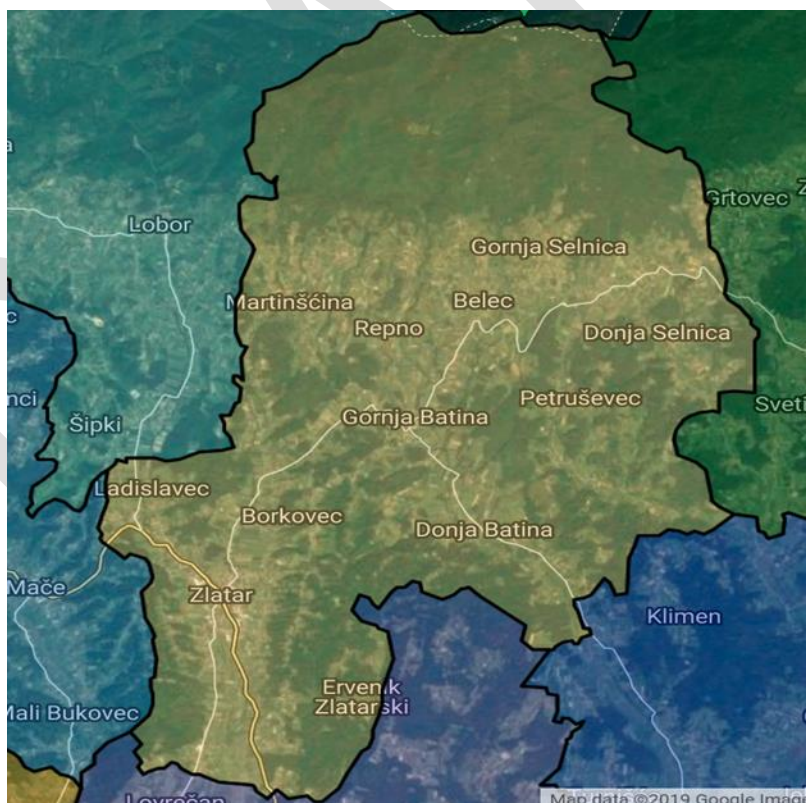
1. ciljevi, dakle ono čemu se teži,
2. plan akcija ili koncepcija, odnosno kako treba djelovati da bi se postigao cilj
3. potrebni resursi koji su neophodni da se dođe do zacrtanog cilja.

Strategiju čine četiri temeljne komponente i to: djelokrug, razmještaj resursa, specifične kompetencije i sinergija. Djelokrug (domena, područje poslovanja) determinira tržište na kojem će lokalna zajednica konkurirati. Neke lokalne zajednice imaju uzak, a neke veoma širok djelokrug. Razmještaj resursa je onaj dio strategije kojim se određuje način njihove alokacije po različitim područjima, tj. u koja područja će lokalna jedinica više investirati, a u koja manje. Specifične kompetencije označuju ono po čemu će se lokalna jedinica razlikovati od ostalih lokalnih jedinica, dok je sinergija očekivani rezultat odluka o djelokrugu, razmještaju resursa i specifičnim kompetencijama. U tom smislu, ona treba pokazati kako se različita područja poslovanja međusobno dopunjavaju, stvarajući dodatni efekt.

Za potrebe izrade ove strategije, istu ćemo promatrati iz perspektive njezine unutarnje i vanjske i sposobnosti lokalne jedinice u anticipiranju izazova prisutnih u današnjoj dinamičnoj i turbulentnoj okolini s ciljem poboljšanja i iskorištavanja potencijala položaja lokalne jedinice i povećanja konkurentnih prednosti.

Poljoprivredna djelatnost na području grada Zlatara uvjetovana je konfiguracijom terena, kvalitetom tla, razmještajem stanovnika te sa tradicijom življenja na malim posjedima. Bavljenje poljoprivrednom djelatnošću ograničeno je slabim prirodnim uvjetima, brdovitim terenom te usitnjenošću posjeda i njihovom rascjepkanošću. Više od polovice površine grada zauzima brežuljkasti dio koji je karakterističan za Hrvatsko zagorje. Grad Zlatar zauzeo je svoj središnji položaj između dvaju velikih središta, grada Zagreba i Varaždina, u donjem dijelu Hrvatskog zagorja. Nalazi se na dijelu koji se postepeno uzdiže prema Ivanščici, dok se nizinski dio zemljišta prostire u dolinama potoka Batina, Reka i pritoka Brane i Selnice koji čine četiri glavna vodotoka. Grad sa okolicom se proteže između dijela masiva Ivanščice na sjeveru te prostrane doline rijeke Krapine na jugu, obuhvaćajući desnu obalu rijeke Krapine. Grad Zlatar po upravno-teritorijalnom ustrojstvu Republike Hrvatske čini dio prostora Krapinsko-zagorske županije te sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku pripada regiji Kontinentalne Hrvatske.

Slika 1. Položaj grada Zlatara

Područje grada sa 19 naselja prostire se na 75,75 km² sa ukupno 6.094 stanovnika prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine. Obuhvaća naselja: Belec, Borkovec, Cetinovec, Donja Batina

(Zlatar), Donja Selnica, Ervenik Zlatarski (Zlatar), Gornja Batina, Gornja Selnica, Juranščina, Ladislavec, Martinščina, Petruševac, Ratkovec, Repno, Vižanovec, Završje Belečko, Zlatar, Znož, Ščrbinec.

Od navedenih naselja, prema broju stanovnika najveća su naselja Zlatar, Donja Batina i Belec.

Tablica 1. Broj stanovnika po naseljima

Naselja	Broj stanovnika
Belec	356
Borkovec	225
Cetinovec	129
Donja Batina	374
Donja Selnica	196
Ervenik Zlatarski	35
Gornja Batina	238
Gornja Selnica	201
Juranščina	193
Ladislavec	144
Martinščina	375
Petruševac	135
Ratkovec	105
Repno	231
Ščrbinec	11
Vižanovec	156
Završje Belečko	62
Zlatar	2.906
Znož	24

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Grad Zlatar se prostorno nalazi u Krapinsko-zagorskoj županiji, u kojoj, u mikroklimatskim općim karakteristikama, vlada kontinentalno-humidni tip klime sa umjerenom toplim ljetima, i kišovitim i hladnim zimama. Karakteristike klime odražavaju i utjecaj Panonske nizine, utjecaj planinskog sustava Alpa i Dinarida te sami reljef kao utjecaj na lokalne klimatske različitosti. Utjecaj klimatskih promjena sve je vidljiviji i očituje se nizom pojava: promjenom temperature, količine oborina, promjenom količine vodnih resursa, podizanjem razine mora, učestalosti ekstremnih meteoroloških prilika (s jedne strane oluje i ekstremne kiše, a s druge sve intenzivniji toplinski valovi i suše), promjenama u ekosustavu i biološkoj raznolikosti, poljoprivredi, šumarstvu te zdravstvenim poteškoćama, a posljedično i ekonomskim štetama. predviđa se kako će ove promjene biti sve izraženije.

TEMPERATURE ZRAKA OBORINE

Prema Köppenovoj klasifikaciji, prevladava umjerenom toplom, vlažna klima s toplim ljetom (Cfb). U istoj klasifikaciji „C razred“ predstavlja umjerenom toplu kišnu klimu u kojoj srednja temperatura najhladnijeg mjeseca nije niža od -3°C , a najmanje jedan mjesec ima srednju temperaturu višu od 10°C . Oznaka „f“ predstavlja klimatsku kategoriju koja ukazuje da se radi o području u kojem nema sušnog razdoblja. Slovo „b“ predstavlja podtip klime koji označava da se radi o klimi s toplim ljetom gdje je srednja temperatura najtoplijeg mjeseca niža od 22°C . Na području grada prevladava umjerenom toplom i vlažna klima s toplim ljetima koja su karakteristična za Hrvatsko zagorje i većinu kontinentalnih dijelova Hrvatske. Prosječne temperature kreću se od oko 1°C u siječnju do oko 21°C u srpnju. Na Ivanščici su temperature nešto niže pa, primjerice, prosječna temperatura u srpnju iznosi oko 16°C . Prosječna godišnja temperatura kreće se između 11 i 12°C . Padalina ima kroz cijelu godinu, a nešto više od mjesečnog prosjeka imaju ljetni mjeseci. Ukupna količina padalina godišnje obično se kreće između 800 i 900 mm u naseljima te između $1\ 100$ i $1\ 300$ mm u gorskom predjelu.¹

Varijacija u oborinama između najsuših i najvlažnijih mjeseci iznosi 57 mm. Razlika u godišnjoj temperaturi je oko $21,3^{\circ}\text{C}$.

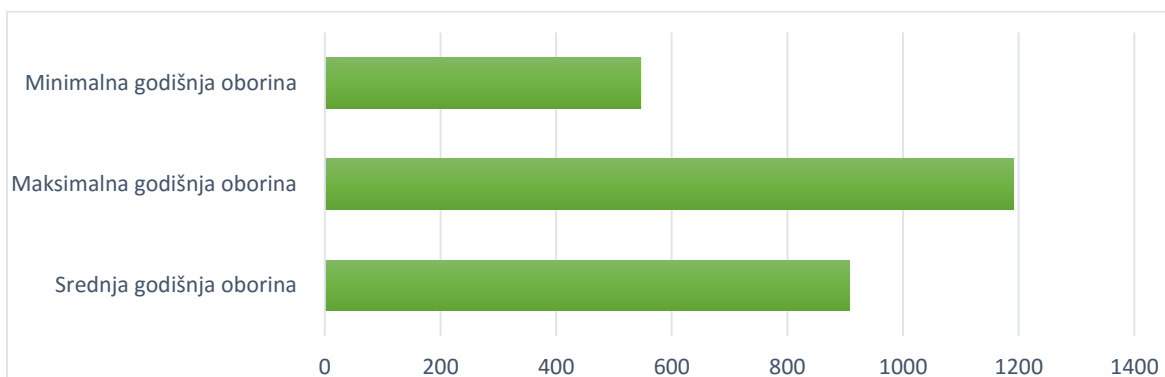
Tablica 2. Korištena poljoprivredna površina

	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studen	Prosinac
Srednja temperatura (°C)	-0,9	0,9	5,4	10,4	14,9	18,6	20,4	19,9	16,3	10,8	5,1	1,2
Min. temperatura (°C)	-4,1	-3,1	0,7	5,0	9,3	13,1	14,6	14,1	10,7	6,1	1,8	-1,6
Max. temperatura (°C)	2,4	4,9	10,7	15,9	20,6	24,1	26,3	25,7	21,9	15,6	8,4	4,0
Oborine (mm)	50,0	46,0	53,0	70,0	91,0	103,0	99,0	96,0	83,0	80,0	87,0	68,0

¹ Izvor:

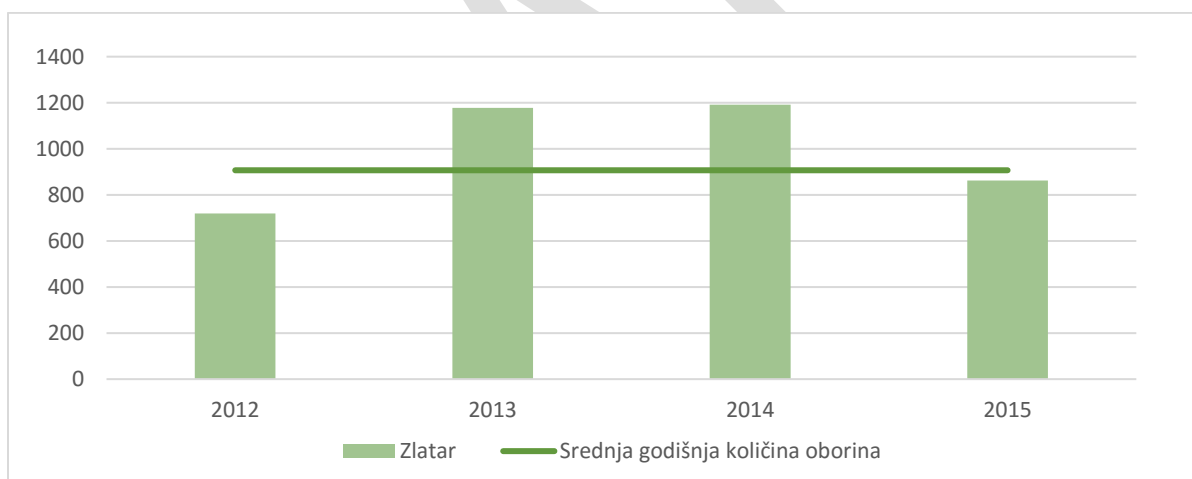
Na sljedećem grafičkom prikazu korišteni su podaci za 2012., 2013., 2014. i 2015. godinu gdje sa minimalnim, maksimalnim i srednjim godišnjim oborinama na meteorološkoj postaji Zlatar.

Grafikon 1. Srednja, maksimalna i minimalna godišnja količina oborina

Podaci pokazuju da je srednja godišnja količina oborina iznosila 906,8 mm, maksimalna 1.190,9 mm dok je minimalna godišnja količina oborina iznosila 546,2 mm.

Grafikon 2. Godišnje oborine za kišomjernu postaju Zlatar

Podaci pokazuju godišnje oborine za kišomjernu postaju Zlatar sa srednjom količinom oborina u iznosu od 906,8 mm. Najveće odstupanje od srednje godišnje količine oborina bilježi se u 2014. godini koja je specifična po povećanim količinama oborina.

VJETAR

Strujanje vjetrova u Zagorju je pod jakim utjecajem reljefa. Najučestaliji su zapadni vjetrovi te istočni vjetrovi. Najjači vjetrovi javljaju se od kasne jeseni do početka proljeća, a maksimalne jačine vjetra kreću se od 6 – 9 Bofora. Prostor grada Zlatara u klimatskom pogledu ima obilježja umjerene kontinentalnosti, bez jače izraženih ekstremnih stanja i bez nepovoljnih meteoroloških elemenata.

S obzirom na reljefna obilježja područje se može podijeliti u tri prostorne cjeline: masiv Ivanščice, prigorje Ivanščice i aluvijalnu ravan pritoka rijeke Krapine – potoka Zlatarščice i Reke. Geološku građu masiva Ivanščice čine vapnenci, dolomiti, lapori i pješčenjaci. Navedeni elementi su dijelom u građi prigorja. Doline su građene od taloženih nanosa nastalih erozivnim procesima/erozijom pleistocenskih pijesaka i šljunka. Geološka građa uvjetovala je i raznolikost tla. U riječnim i potočnim dolinama prevladavaju aluvijalna, močvarna i mineralno karbonatna tla. Na obroncima brežuljaka prevladavaju pseudoglejna tla, a na vapnencima i dolomitima rendzine i smeđa tla („Zlati bregi i ljudi sa snježne strane Ivanščice,“). Od autohtone vegetacije prevladavaju šume i livade dok su ostale površine kultivirane. Šume zauzimaju oko 36% površine Grada Zlatara. Reljefna razvedenost i raznolikost tla uvjetovali su bogatstvo flore i zastupljenost različitih šumskih zajednica. Brežuljkasto brdovita prigorja prekrivena su zajednicama hrasta kitnjaka i običnog graba. Na višim vrhovima Ivanščice nalaze se šume bukve, a na rijetkim površinama šume jele. Ispod samog vrha javlja se šuma gorskog javora i običnog jasena. Manje površine na južnim ekspozicijama na plitkoj rendzini prekrivene su zajednicama hrasta medunca i crnog graba. Od botaničkih zanimljivosti valja izdvojiti zaštićene biljne vrste poput likovca, veprine, božikovine, tise i ljljana. Velike površine brdskih područja i dolina su prekrivene livadama. Dvije najzastupljenije livadne zajednice su pahovka (na povišenim područjima) i krestac na plavljenim područjima uz vodotoke. Na pojedinim nizinskim područjima uz veće vodotoke prisutni su elementi močvarne vegetacije.

Na području Grada Zlatara prisutne su 2 kategorije poljoprivrednog zemljišta i to vrijedno obradivo tlo i ostala obradiva tla. Na području Grada Zlatara nema osobito vrijednog obradivog tla. Zastupljenije je poljoprivredno zemljište kategorije – ostala obradiva površina s površinom od 1.725,00 ha, odnosno 70,2%, dok poljoprivredno zemljište kategorije – vrijedno obradivo tlo zauzima površinu od 733,00 ha, odnosno 29,8% od ukupnog poljoprivrednog zemljišta.

Prepoznatljivost ovom krajobrazu pružaju i poljodjelske površine svojom veličinom, načinom obrade i kulturama. Na osunčanim padinama brežuljaka zastupljeni su vinogradi, dok se oranične, manje ili veće plohe, izmjenjuju u prostoru livada. Od ratarskih kultura prevladava kukuruz, krumpir, a manje su površine pod ječmom, heljdom i povrtlarskim kulturama. Uz okućnice se nalaze ekstenzivni voćnjaci. U novije vrijeme uočeno je i prodiranje voćnjaka na mjestima nekadašnjih vinograda.

POVRŠINA, STRUKTURA I NAČIN KORIŠTENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

U nastavku je prikazan opis i analiza stanja poljoprivrednog sektora prema dostupnim podacima i dokumentima. Pregledani su i rabljeni podaci iz Popisa stanovništva 2001. i 2011., Popisa poljoprivrede 2003., godišnji statistički podaci Državnog zavoda za statistiku, web lokacije Hrvatske poljoprivredne agencije, Ministarstva poljoprivrede. Smjernice u izradi analize stanja bili su i nacionalni i europski dokumenti i propisi.

U gradu Zlataru, 1454 kućanstava raspolaže sa ukupno raspoloživom površinom zemljišta u iznosu od 2.860,19 ha, od čega se 1.650,07 ha odnosi na ukupno korišteno zemljište (57,69%), dok se 1.210,12 ha (42,31%) odnosi na ostalo zemljište. Od ukupno korištenog zemljišta, u privatnom vlasništvu je više od 98%.

Najveća površina korištenog poljoprivrednog zemljišta odnosi se na oranice i vrtovi (58,32%), livade (28,04%) i vinogradi (8,56%). Neobrađenog zemljišta je 155,66 ha, dok je šumskog zemljišta 885,25 ha.

Tablica 3. Korištena poljoprivredna površina

	ukupno	oranice i vrtovi	povrtnjaci (na okućnici, korišteni za vlastite potrebe)	livade	pašnjaci	voćnjaci		vinogradi		rasadnici i košaračka vrba i dr.
						ukupno	od toga: plantažni	ukupno	od toga: plantažni	
Zlatar	1.650,07	962,39	6,87	462,64	20,43	54,73	4,47	141,23	33,81	1,78

Izvor: DZS, Poljoprivreda 2003.

Tablica 4. Korištena poljoprivredna površina (ostalo zemljište)

	ukupno	Ostalo zemljište, ha	
		od toga: neobrađeno poljoprivredno zemljište	od toga: šumsko zemljište
Zlatar	1.210,12	155,66	885,24

U nastavku je dan prikaz skupina kućanstava prema korištenom poljoprivrednom zemljištu, broju stoke i peradi, prema podacima iz 2011. godine.

Tablica 5. Skupine kućanstva prema korištenom poljoprivrednom zemljištu

Skupine kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Broj kućanstva										
	Ukupno	s oranica	s voćanjama	s vinogradima	s maslinicama	s ostalim poljoprivrednim zemljištem (livade, pašnjaci i dr.	s govedima	s ovcima	s kozama	sa svinjama	s peradi
UKUPNO	1.963	1.161	524	926	3	664	169	8	33	604	959
bez zemlje	623	0	0	0	0	0	0	5	3	19	85
do 0,09 ha	112	50	23	45	0	11	0	0	1	7	32
0,10 do 0,49 ha	366	288	102	203	2	66	3	0	3	66	163
0,50 do 0,99 ha	271	255	111	197	0	136	17	0	3	103	192
1,00 do 2,99 ha	435	414	191	345	1	314	74	1	18	282	351
3,00 do 4,99 ha	111	110	71	100	0	99	50	2	4	92	98
5,00 do 7,99 ha	34	33	20	25	0	28	19	0	0	26	29
8,00 do 9,99 ha	4	4	2	4	0	3	3	0	0	3	3
10,00 do 19,99 ha	4	4	3	4	0	4	2	0	0	4	4
20,00 ha i više	3	3	1	3	0	3	1	0	1	2	2

Izvor: DZS, popis stanovništva 2011.

Prema podacima iz ARKOD sustava, vidljiva je rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta na području grada Zlatara gdje je na dan 31.12.2018. evidentirano 4.077 parcela koje koriste registrirana poljoprivredna gospodarstva. Rascjepkanost dolazi do izražaja kada stavimo u odnos broj parcela i sa površinom parcela (ha) na razini pojedinog naselja i/ili grada.

Tablica 6. Prikaz podataka iz ARKOD baze podataka na dan 31.12.2018. (podaci o ARKOD parcelama su prikazani prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika i prostornoj komponenti do kategorije naselja s obzirom na sjedište poljoprivrednog gospodarstva)

Grad/općina	Naselje	Prosječna veličina parcele	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)
Zlatar	Belec	0,27	106	1.155	311,96
	Borkovec	0,18	3	24	4,41
	Cetinovec	0,23	3	23	5,38
	Donja Batina	0,22	19	155	33,43
	Donja Selnica	0,29	7	58	16,81
	Ervenik Zlatarski	0,25	3	25	6,33
	Gornja Batina	0,21	13	144	29,79
	Gornja Selnica	0,35	12	144	49,84
	Juranščina	0,28	6	39	10,73
	Ladislavec	0,25	4	33	8,37
	Martinščina	0,23	18	186	42,45
	Petruševac	0,29	8	57	16,57
	Ratkovec	0,68	2	7	4,73
	Repno	0,32	19	235	76,16
	Vižanovec	0,30	3	7	2,13
	Završje Belečko	0,36	7	44	16,01
	Zlatar	0,35	163	1.730	608,09
	Znož	0,18	1	11	2,03
UKUPNO		0,29	397	4.077	1.245

Izvor: ARKOD evidencija

Prema podacima, možemo uočiti da se na području grada Zlatara nalazi ukupno 397 poljoprivrednih gospodarstava, te da prema ARKOD sustavu postoji 4.077 parcela. Ukupna površina svih parcela iznosi 1.245 ha, odnosno prosječna veličina parcele po iznosi 0,29 ha.

Tablica 7. Površine (ha) poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu prema vrstama uporabe i naselja u kojem su smještena

Grad/općina	Naselje	Oranica	Livada	Pašnjak	Vinogradi	Maslinik	Voćnjak	Miješani trajni nasadi	Ostale vrste uporabe zemljišta	Privremeno neodržavana parcela	Ukupno
Zlatar	Belec	42,66	10,83	1,29	1,45	0,00	2,23	0,00	0,00	0,15	58,61
	Borkovec	21,58	4,03	0,00	3,24	0,00	2,04	0,19	0,00	0,00	31,08
	Cetinovec	7,88	0,57	0,00	0,29	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	8,89
	Donja Batina	75,73	13,86	0,43	4,65	0,00	2,16	0,07	0,08	0,00	97,04
	Donja Selnica	61,22	8,72	0,07	0,77	0,00	1,79	0,00	0,00	0,00	72,56
	Ervenik Zlatarski	4,47	1,44	0,00	0,28	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00	6,42
	Gornja Batina	56,90	10,85	0,43	3,09	0,00	0,69	0,10	0,25	0,00	72,32
	Gornja Selnica	46,27	23,29	0,00	3,00	0,00	10,45	0,00	0,00	0,05	83,06
	Juranščina	36,19	13,05	8,44	1,57	0,00	7,99	0,00	0,00	0,00	67,24
	Ladislavec	29,66	6,38	0,00	0,45	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	36,85
	Martinščina	78,53	26,19	0,61	4,22	0,00	4,20	0,00	0,07	0,00	113,83
	Petruševac	38,80	13,53	0,00	1,44	0,00	1,25	0,00	0,00	0,00	55,02
	Ratkovec	58,43	6,31	0,00	2,74	0,00	1,96	0,20	0,00	0,00	69,63
	Repno	64,99	28,71	0,00	2,32	0,00	2,62	0,21	0,00	0,00	98,84
	Vižanovec	8,31	1,69	0,31	0,79	0,00	0,39	0,00	0,00	0,00	11,49
	Završje Belečko	10,79	4,20	0,00	1,50	0,00	0,82	0,00	0,00	0,00	18,02
	Zlatar	146,82	42,73	0,16	7,06	0,07	3,48	0,00	0,00	0,00	200,42
Znož	6,10	1,88	0,00	0,42	0,00	1,91	0,58	0,00	0,00	10,90	
	Ukupno	795,34	218,27	11,73	39,28	0,07	44,71	1,34	0,41	0,20	1.112,23

Na području grada Zlatara evidentirano je ukupno 1.112,23 ha poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu. Najznačajniju kategoriju zemljišta zauzimaju Oranice, odnosno više od 70%. Nakon toga slijede livade sa 19,62%, voćnjaci sa 4,02% te vinogradi sa 3,53%. Na ostale vrste otpada 1,24%.

Izneseni podaci odnose se samo na površine koje su u ARKOD sustav prijavila poljoprivredna gospodarstva registrirana u Upisniku poljoprivrednih gospodarstva. S obzirom na to da dio poljoprivrednih površina nije prijavljen u sustav, stvarne poljoprivredne površine su zasigurno veće. Naime, uz površine neregistriranih poljoprivrednika, ovoj brojci trebaju se pridodati i značajne površine koje registrirana gospodarstva nisu mogla upisati u sustav radi neriješenih imovinskopravnih odnosa.

Tablica 8. Zaposleni prema područjima djelatnosti

Područje djelatnosti	2011.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	55
UKUPNO	2.169

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Od ukupnog broja zaposlenih stanovnika na području grada Zlatara, samo 3% je zaposleno u području djelatnosti A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo.

POLJOPRIVREDA I STANJE OČUVANOSTI OKOLIŠA

Grad Zlatar nema sve potrebne preduvjete za intenzivnije bavljenje poljoprivredom, prvenstveno zbog tla i konfiguracije terena koja nije pogodna za uzgoj žitarica već za voćnjake i vinograde. Nadalje, imovinsko pravni odnosi i rasparceliranost poljoprivrednih površina (2.875 parcela prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine) također otežavaju postizanje preduvjeta za daljnji razvoj određenih poljoprivrednih grana. Slijedom navedenog, područje je pogodno za uspostavu i razvoj ekološke proizvodnje voća i povrća čime bi se dodatno omogućio i razvoj seoskog turizma, a posljedično i daljnji održivi razvoj cijelog područja.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u odnosu na 2001. godini, Grad Zlatar sa naseljima bilježi pad broj stanovnika u iznosu od 6,73%.

Tablica 9. Broj stanovnika i prosječna starost stanovnika grada Zlatara

Broj stanovnika i prosječna starost stanovnika Grada Zlatara					
Godina	Ukupno	Radno sposobno stanovništvo	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
2001.	6.506	4.180	38,9	84,4	20,6
2011.	6.096	4.184	40,6	98,1	21,2

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2001. i 2011.

Usprkos smanjenju broja stanovnika, zabilježen je približno jednak broj radno sposobnog stanovništva. Prosječna starost označuje srednje godine života cjelokupnog stanovništva određenog prostora grada, a izračunava se kao aritmetička sredina starosti stanovništva, što u Gradu Zlataru iznosi 40,6. Indeks starenja jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina dok je koeficijent starosti postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Prikazani indeks starenja pokazuje od 2001. – 2011. godine prikazuje da stanovništvo grada Zlatara kontinuirano stari. Isti trend prisutan je i na županijskoj i državnoj razini. Gledano po naseljima, u 2011. godini u odnosu na 2001. godinu došlo je do pada broja stanovnika u naseljima Donja Batina, Donja Selnica, Gornja Selnica te u Martinšćini.

Popisom iz 2011. godine utvrđeno je kako je prosječna gustoća naseljenosti Grada Zlatara iznosila 80,15 st/km², što je manje od prosječne gustoće naseljenosti Krapinsko-zagorske županije (108,55 st/km²) i nešto više od prosječne gustoće naseljenosti Republike Hrvatske (75,51 st/km²).

Promatrajući sastav stanovništva s obzirom na spol vidljivo je kako je udio muškaraca i žena na području Grada Zlatara podjednak (50,75% žena prema Popisu stanovništva 2011. godine). Analizom dobne strukture stanovništva uočeno je kako većina muškaraca pripada dobnoj skupini 45 do 49 godina (4,43% od ukupnog stanovništva), isto kao i većina žena (3,82% od ukupnog stanovništva). Prevladava stanovništvo zrelije dobi što će u budućnosti zbog malog broja rođenih i starenja stanovništva prevladavati staro stanovništvo. To će zasigurno još više pojačati proces depopulacije i dovesti do nastavka smanjenja ukupnog broja stanovnika.

Broj poljoprivrednika grada Zlatara u konstantnom je padu. Stanje u poljoprivrednom sektoru još je više otežano kako rastu interesi stanovnika za druge sektore, te je djelatnost poljoprivrede postala djelatnost kojom stanovnici grada ostvaruju drugi dohodak.

Utjecaj poljoprivrede na okoliš u užem smislu te riječi očituje se u onečišćenju tla i voda te doprinosu globalnom zagrijavanju zbog emisije stakleničkih plinova. Kada se u ovom kontekstu govori o utjecaju poljoprivrede na okoliš, prvenstveno se misli na intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, u kojoj se koriste značajne količine mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, vrše se razne manipulacije radi većih prinosa i bolje otpornosti biljaka i životinja, a proizvodnja mlijeka i tov se provode u stajama, uz proizvodnju velikih količina stajskog gnoja. Situacija na području grada Zlatara s navedenog aspekta je povoljna jer je intenzivna poljoprivredna proizvodnja skromna te stoga izostaje i veći pritisak na okoliš.

Poljoprivredna proizvodnja u prošlosti nije u velikoj mjeri djelovala na okoliš grada Zlatara te nije imala utjecaj na stvaranje specifičnog krajobraza i ekosustava. Izravnih onečišćenja okoliša uvjetovana poljoprivrednom proizvodnjom gotovo da i nema, s obzirom na karakter glavnih poljoprivrednih grana. Uporaba agrokemikalija je minimalna i najvećim dijelom lokalizirana na područje vrtova oko grada Zlatara i okolnih naselja. Većina poljoprivrednih površina na području grada Zlatara je stoga pogodna za ekološku poljoprivredu.

DRAFT

BROJ I STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

U povijesnom pregledu podataka poljoprivredne proizvodnje obrađeni su podaci o poljoprivrednom stanovništvu i kućanstvima koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom, o korištenom zemljištu i vrstama poljoprivredne proizvodnje te o podaci o poljoprivrednim gospodarstvima na području grada Zlatara. Cilj povijesnog pregleda je prikazati povijesni trend poljoprivredne proizvodnje na području Općine kako bi se postavili kvalitetni temelji za donošenje učinkovite strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje. U obradi podataka korišteni su javno dostupni podaci Državnog zavoda za statistiku, Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i Hrvatske poljoprivredne agencije Prema popisu stanovništva iz 2011. te podacima Popisa poljoprivrede 2003. obrađeni su podaci o obrađeni su podaci o ukupnom poljoprivrednom stanovništvu, veličini i broju kućanstava koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom. Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju dan je pregled broja i strukture poljoprivrednih gospodarstava.

Podaci o aktivnom i uzdržavanom poljoprivrednom stanovništvu postoje samo iz Popisa stanovništva 2001. Prema tim podacima u 2001. godini na području grada Zlatara je bilo sveukupno 481 osoba odnosno poljoprivredno stanovništvo od kojih se 393 osobe aktivno bavilo poljoprivredom.

Tablica 10. Aktivno poljoprivredno stanovništvo grada Zlatara

Spol	Ukupno poljoprivredno stanovništvo	Svega 1) Razlika do "svega" odnosi se na aktivne izvan svog poljoprivrednog gospodarstva.	obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i ne zapošljavaju radnike	obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i zapošljavaju radnike	pomažući članovi
sveukupno	805	664	485	1	165
m	324	271	200	1	59
ž	481	393	285	-	106

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

Tablica 11. Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo grada Zlatara

Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo								
	Svega 2)	kućanice	djeca od 0-6 godina	djeca od 7-14 godina koja se ne školuju	Učenici osn. škola	Učenici sred. škola	Studenti	Nesposobni za rad
sveukupno	141	27	32	/	52	19	2	8
m	53		13	/	25	11	/	3
ž	88	27	19	/	27	8	2	5

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju vidljiv trend rasta broja poljoprivrednih gospodarstava koja su upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava na području grada Zlatara.

2016. godine ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava iznosio je 392 PG-a, 2017. godine 391 PG-a, dok je taj broj na kraju 2018. godine iznosio 401. Prema tipu PG-a, najviše je obiteljskih gospodarstava, zatim slijedi trgovačka društva i obrti koji zajedno čine oko 2% od ukupnog broja PG-a.

Tablica 12. Struktura poljoprivrednih gospodarstava

	Obiteljsko gospodarstvo	Obrt	Ostali	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
2016.	385	4	/	3	/	392
2017.	383	4	/	4	/	391
2018.	393	4	/	4	/	401

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

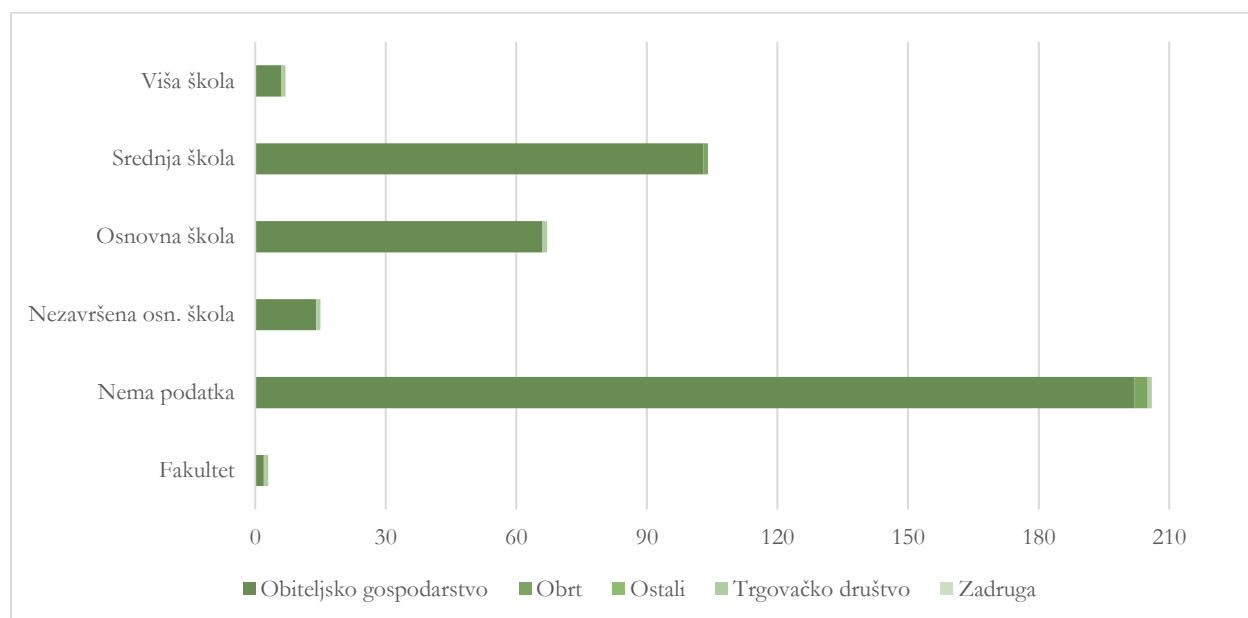
Tablica 13. Školska sprema nositelja/ odgovorne osobe na dan 31.12.2018.

	Fakultet	Nema podatka	Nezavršena osn. škola	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola
Obiteljsko gospodarstvo	2	202	14	66	103	6
Obrt	/	3	/	/	1	/
Ostali	/	/	/	/	/	/
Trgovačko društvo	1	1	1	1	/	1
Zadruga	/	/	/	/	/	/
UKUPNO	3	206	15	67	104	7

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

Za najviše nositelja poljoprivrednih gospodarstava na području grada Zlatara ne postoje podaci o školskoj spremi, nakon čega slijede nositelji sa srednjom stručnom spremom.

Grafikon 3. Školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

Nositelji poljoprivrednih gospodarstava su najviše u kategoriji dobne starosti više od 65 godina, odnosno 34% nakon čega slijede nositelji poljoprivrednih gospodarstava u kategoriji od 51-55 godina (15%), te u kategoriji od 56-60 godina (14%).

U nastavku je dan prikaz poljoprivrednih kućanstava prema ukupno raspoloživom zemljištu, površini ukupno raspoloživog zemljišta, korištenog poljoprivrednog zemljišta, ostalog zemljišta i broju parcela korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Tablica 14. Struktura poljoprivrednih gospodarstava

	Broj kućanstava	Ukupno raspoloživa površina zemljišta, ha (3+7)	Korišteno poljoprivredno zemljište, ha				Ostalo zemljište, ha	Broj parcela korištenoga poljoprivrednog zemljišta
			ukupno korišteno	u vlasništvu	uzeto u zakup	dano u zakup		
Zlatar	1.454	2.860,19	1.650,07	1.620,04	105,57	75,54	1.210,12	8.987

Izvor: DZS, Poljoprivrede 2003.

STOČARSTVO

Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji te u gradu Zlataru. Prema podacima Hrvatske poljoprivredne agencije (dalje: HPA), na dan 31.12.2018. prikazano je brojno stanje domaćih životinja u Gradu Zlataru, Krapinsko-zagorskoj županiji te Republici Hrvatskoj.

Tablica 15. Brojno stanje domaćih životinja na dan 31.12.2018.

Županija/naselje	GOVEDA		KONJI		MAGARCI	
	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja
KRAPINSKO-ZAGORSKA	2.011	9.021	259	703	7	23
ZLATAR	86	597	7	18	1	3
UKUPNO SVE ŽUPANIJE	29.516	467.853	4.908	22.852	893	3.228

Županija/naselje	SVINJE		OVCE		KOZE	
	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja
KRAPINSKO-ZAGORSKA	10.059	44.358	459	4.487	167	809
ZLATAR	649	3.329	9	56	15	50
UKUPNO SVE ŽUPANIJE	94.121	1.401.224	19.500	648.818	5.443	78.759

Izvor: Jedinствени registar domaćih životinja (JRDŽ)

Sukladno brojnom stanju domaćih životinja, najzastupljenija vrsta domaćih životinja je svinja, nakon čega slijede goveda.

OVČARSTVO

Prema dostupnim podacima Hrvatske poljoprivredne agencije, na području Grada Zlatara postoji ukupno 10 gospodarstava sa ukupno 67 ovaca (prosinac, 2018.).

Tablica 16. Brojno stanje domaćih životinja – ovce i koze

Županija / Naselje	OVCE		KOZE	
	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja
KRAPINSKO-ZAGORSKA 2018	250	2.587	107	593
ZLATAR 2018	10	67	12	41
ZLATAR 2017	9	56	15	50
ZLATAR 2016	9	55	14	49
ZLATAR 2015	11	62	14	114
ZLATAR 2014	8	43	13	114
ZLATAR 2013	/	/	3	73
ZLATAR 2012	/	/	3	63
ZLATAR 2011	/	/	3	82
UKUPNO SVE ŽUPANIJE 2018	17.009	585.451	4.180	65.930

Izvor: HPA

U tablici je dan prikaz broja gospodarstva i broja životinja od 2011. – 2018. godine.

PČELARSTVO

Pčelarstvo kao poljoprivredna grana ima značajan utjecaj na gospodarstvo u Republici Hrvatskoj. Pčelinji proizvodi najčešće se upotrebljavaju kao hrana ili dodatak prehrani zbog svojih iznimnih funkcionalnih sredstava. Važan čimbenik za razvoj pčelarstva su klimatske zone i područja, pa tako možemo govoriti o tome da na nacionalnoj razini postoje različiti uvjeti za razvoj pčelarstva. Broj pčelara i pčelarskih udruga u posljednje vrijeme pokazuje trend rasta, što pokazuje veliki potencijal za daljnje jačanje poljoprivrede grane.

Krapinsko-zagorska županija broji više od 450 pčelara sa 16.000 košnica i godišnjom proizvodnjom većom od 470.000 kilograma meda, od koje je čak 60-70 posto bagremov med. Na području županije djeluje više pčelarskih udruga, a neke od njih su: pčelarska udruga Hrvatsko zagorje Zabok, Konjščina, Lobor, Krapina, Mače, Pregrada.

Dok u gradu Zlataru ne postoji udruga pčelara, na prostoru Županije, prema podacima ŽRS, djeluje sedam pčelarskih udruga: PU "Kvirin Broz"- Klanjec, PU "Nektar"-Konjščina, PU "Krapina", PU "Gaj"-Mače, PU "Medeni"-Pregrada, PU "Hrvatsko Zagorje"-Zabok i PU "Pletara"- Lobor. Prema podacima HPA, spomenute udruge okupljaju 490 pčelara koji u svom posjedu imaju 20 397 pčelinjih zajednica.

DRAFT

U Republici Hrvatskoj na dan 29.06.2018. ima 38.829 poljoprivrednih proizvođača koji su upisani u vinogradarski registar i koji obrađuju 19.582,71 ha vinograda, dakle 0,5 ha po proizvođaču. Broj proizvođača i gospodarstava koji se bave vinogradarstvom posljednjih godina je u padu, te u odnosu na 2016. godinu 2,08% je manje površina pod vinogradom i 1,08% manje proizvođača. Prosječna površina vinograda po proizvođaču je nešto više od pola hektara što je izrazito malo, dok samo su u Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj vinogradu u prosjeku veći od 3ha. U Krapinsko-zagorskoj županiji prosječna površina vinograda po PG-u iznosi 0,14 ha. Ovakve male površine u Krapinsko-zagorskoj županiji rezultat su povijesnih razloga (nasljeđivanje) te dugogodišnjeg nesređivanja zemljišnih knjiga. S obzirom na male površine po proizvođaču očekivano je i produktivnost vinogradara niska.

POVRTLARSTVO

Proizvodnja povrća na području grada Zlatara odnosi se uglavnom na proizvodnju za vlastite potrebe stanovnika, odnosno u kućanstvima koji posjeduju svoje vlastite vrtove, dok samo mali dio proizvoda se prodaje na tržnicama.

DRAFT

Ekološka poljoprivreda se u Hrvatskoj pojavljuje 2002. godine. Smatra se kompleksnom proizvodnjom poljoprivrednih kultura u kojoj nije dozvoljena primjena mineralnih gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja te kod koje treba održavati i povećavati plodnost i biološku aktivnost tla. Broj proizvođača i površina pod ekološkom poljoprivrednom u Republici Hrvatskoj u stalnom je porastu. Poljoprivredno gospodarstvo koje se želi baviti ekološkom proizvodnjom mora biti upisano u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji te odabrati kontrolno tijelo ovlašteno od strane Ministarstva poljoprivrede koje će provoditi stručnu kontrolu proizvodnje.

Površine pod ekološkim uzgojem u Županiji su u porastu pa je tako primjerice 2009. godine zabilježeno samo 20 ha pod ekološkom poljoprivredom, u 2014. godini brojka narasla na 93 ha dok je 2016. registrirano 254 ha. Prema podacima DZS-a, u 2017. godini registrirano je 46 poljoprivrednih proizvođača i 6 prerađivača ekoloških proizvoda. Najveće površine zauzimaju ugari, a od uzgojnih kultura voćne vrste te zelena krma s oranica i vrtova.

Tablica 17. Poljoprivredni proizvođači i prerađivači u Krapinsko-zagorskoj županiji

	2016.	2017.
	Krapinsko-zagorska	
1. Poljoprivredni proizvođači	30	46
2. Prerađivači	8	6

Ukupne površine ekološkog korištenja poljoprivrednog zemljišta po kategorijama dane su u sljedećoj tablici.

Tablica 18. Površine ekološkog korištenog poljoprivrednog zemljišta po kategorijama u ha

	2016.			2017.		
	Krapinsko-zagorska županija					
	U prijelaznom razdoblju	Završeno prijelazno razdoblje	Ukupno	U prijelaznom razdoblju	Završeno prijelazno razdoblje	Ukupno
1. Korištena poljoprivredna površina	197	57	254	46	64	110
1.1. Oranice i vrtovi	140	14	154	12	19	31
1.2. Trajni travnjaci	31	5	36	11	8	19
1.3. Trajni nasadi	26	38	64	23	37	60

DRAFT

TRŽENJE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Da bi se dalje razvijalo poljoprivrednu proizvodnju potrebno je izgraditi prepoznatljivost proizvoda s područja Grada, udružiti manje proizvođače te izgraditi alternativne kanale distribucije.

DRAFT

POTPORNE INSTITUCIJE

Zadaća potpornih institucija za razvoj poljoprivrede je stvoriti povoljnu poduzetničku klimu i poticati razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava kroz pružanje poslovnih i drugih usluga tijekom razvoja i rasta poduzeća. S obzirom da poljoprivredna proizvodnja na području grada Zlatara ima ogromne potencijale za razvoj i napredak, racionalizacija i smanjivanje troškova javnih ustanova i institucija zasigurno negativno djeluju da dostupnost usluga na lokalnoj razini. Od 2013. godine u gradu Zlataru više ne djeluju institucije poput Službe za poljoprivredu, agencija za plaćanje, selekcijska služba te sve inspekcije - tržišna, šumarska, inspekcija rada, građevinska, inspekcija zaštite okoliša, turistička, inspekcija zaštite na radu koje su svoje urede preselile u obližnju Krapinu ili Zabok. Iako su u današnje vrijeme mnoge informacije lakše dostupne zbog njihove objave na internetu, isto ne vrijedi i za stariju populaciju poljoprivrednika koja se još uvijek u dovoljnoj mjeri ne služi novim tehnologijama.

FINANCIJSKA POTPORA

Programom ruralnog razvoja 2014. – 2020. godine koji je vrijedan 2,4 milijarde EUR-a, definirano je 18 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije te unapređenje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima. Sva prihvatljiva ulaganja unutar mjera Programa ruralnog razvoja sufinancirana su većim dijelom putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (eng. EAFRD), a preostali dio sufinanciran je sredstvima iz državnog proračuna Republike Hrvatske. S obzirom da smo na kraju programskog razdoblja, uskoro se očekuje donošenje novog Programa ruralnog razvoja za razdoblje od 2021. – 2027. godine.

Sukladno dostupnim podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na području grada Zlatara za 2017. godinu, isplaćeno je ukupno 3.426.993,99 kn financijske potpore.

Mjere ruralnog razvoja su:

MJERE	Opis
M1 Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	Od ove mjere korist će imati svi oni koji se već bave ili tek kreću u poljoprivrednu proizvodnju. Sredstvima programa financirat će se njihova edukacija i stalno usavršavanje.
M2 – Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	Potpota za pružanje savjetodavnih usluga, potpora za osposobljavanje savjetnika.
M3 – Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode	Potpota za novo sudjelovanje u sustavima kvalitete, za aktivnosti informiranja i promicanja koje provode skupine proizvođača na unutarnjem tržištu.
M4 – Ulaganja u fizičku imovinu	Mjera omogućava brojna ulaganja u primarnu poljoprivredu i preradu poljoprivrednih proizvoda, kao i u djelatnosti usmjerene ka navodnjavanju poljoprivrednih površina i očuvanja krajobraznih vrijednosti.
M5 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	Potpota za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima.
M6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	Jedan od važnijih ciljeva ove mjere je omogućiti mladima zapošljavanje i izvan poljoprivrednih zanimanja.
M7 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	Osiguranjem kvalitetne komunalne i društvene infrastrukture, ruralna područja će opet postati poželjna mjesta za život i rad. To je upravo cilj ove mjere.

M8 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	Potporna za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava. Potpora za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda.
M9 – Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru.
M10 – Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	Plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama.
M13 – Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	Plaćanja u gorsko planinskim područjima – GPP. Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima – ZPO. Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima – PPO.
M14 – Dobrobit životinja	Mjera 14 uključuje primjenu visokih standarda dobrobiti životinja koji prelaze važeće zakonske propise.
M16 – Suradnja	-
M17 – Upravljanje rizicima	-
M18 – Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	-
M19 – LEADER (CLLD)	-
M20 – Tehnička pomoć	-

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, APPRRR

Prema podacima o korisnicima Europskog fonda za jamstava u poljoprivredi, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, koji se objavljuju se u skladu s člankom 57. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 908/2014 od 6. kolovoza 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu agencija za plaćanje i drugih tijela, financijskog upravljanja, poravnavanja računa, pravila o kontroli, jamstva i transparentnosti, na stranici Agencije za plaćanje, vidljivo je da na području grada Zlatara od 16.10.2016. do 15.10.2017. postoji 196 korisnika koji su zaprimili ukupno 3.426.993,99 kn.

Poljoprivreda je kao djelatnost uređena mnogim zakonima iz različitih djelatnosti vezanih uz korištenje poljoprivrednog zemljišta i poljoprivrednu proizvodnju. Zakoni su usklađeni s pravnom regulativom Europske Unije. Krovni Zakoni i Pravilnici koji reguliraju poljoprivrednu djelatnost su:

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13, 48/15), 20/18
- Zakon o stočarstvu (NN 70/97, 36/98, 151/03, 132/06, 14/14 i 30/15)
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla (NN 163/03, 40/07, 81/13 i 14/14)
- Zakon o održivoj upotrebi pesticida (NN 14/14)
- Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta (NN 151/2013)
- Pravilnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (NN 35/15, 118/16 i 26/17)
- Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja (NN 32/10, 09/14)
- Pravilnik o ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji (NN 019/16)
- Pravilnik o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva (NN 56/08)

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) nekada se financirala iz jedinstvenog fonda, Europskog fonda za smjernice i jamstva (garancije) u poljoprivredi, koji je 1. siječnja 2007. godine zamijenjen Europskim fondom za jamstva u poljoprivredi (European Agricultural Guarantee Fund, EAGF) i Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD).

EAFRD ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja te olakšavanja njezine provedbe. Neke od aktivnosti su poticanje znanja i inovacija u poljoprivredi, jačanje konkurentnosti svih sektora poljoprivrede, promicanje održivog korištenja resursa itd. Korisnici koji se mogu služiti sredstvima EAFRD-a su poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi. Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (skraćeno: Program) vrijedan oko 2,4 milijarde EUR-a, počeo se stvarati još 2012. godine, a EU komisija ga je odobrila službeno 26. svibnja 2015. godine. Programom je definirano 20 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće koje se financiraju sredstvima Europske Unije putem EAFRD te sredstvima iz Državnog proračuna.

SWOT ANALIZA

Za sažimanje rezultata analize i dijagnoze potencijala je SWOT analiza. Zbog svoje integrirajuće i obuhvatne uloge često se označava kao interno-eksterna analiza, a SWOT matrica se naziva i matrica unutarnjih i vanjskih faktora. Održane su dvije radionice strateškog planiranja tijekom posljednja 3 mjeseca (xx.04.2019. i xx.05.2019.) te posljedično izrađena SWOT analiza. Ona daje pregled poljoprivrednog sektora grada Zlatara, strukturu, stanje i ponašanje. Objašnjena su pravila SWOT analize kako bi ista bila uspješno primijenjena. Nakon provedene analize, slijedi povezivanje internih i eksternih činitelja. Analizom i dijagnozom poljoprivrednog sektora ispitali smo unutarnje snage i slabosti te vanjske prilike i prijetnje s kojima se poljoprivreda grada Zlatara susreće.

Snage i slabosti su razmotrene kao unutrašnji elementi, dok su mogućnosti i prijetnje razmotrene kao vanjski činitelji.

Snage	Objašnjenje
Pogodna klima za određene kulture (voće)	
Dobar geografski položaj	
Djelovanje i rad nekoliko udruga	
Tradicija poljoprivrednih proizvodnji	
Sajmišni dan	
Značajni broj manjih proizvođača koji su zainteresirani za poljoprivredu kao drugi izvor dohotka	
Oznaka zemljopisnog podrijetla "Meso zagorskog purana"	

Slabosti	Objašnjenje
Izuzetno mala veličina parcela (prosječna veličina 0,38 ha)	
Zapuštena zemljišta uslijed nesređenih zemljišnih knjiga i nezainteresiranosti za proizvodnju	
Male i nestandardizirane proizvodnje koje teško pronalaze put prema tržištu	
Visoka dob nositelja gospodarstva uglavnom lošijeg obrazovnog statusa	
Pedološka struktura tla i konfiguracija terena	
Mali broj profesionalnih poljoprivrednika	
Skroman broj prijava na EU natječaje	
Skroman doprinos savjetodavne službe na terenu	

Prilike	Objašnjenje
---------	-------------

EU fondovi odnosno program ruralnog razvoja
LAG Zeleni bregi
Blizina ZG tržišta
Razvoj turizma kao potencijalnog potrošača poljoprivrednih proizvoda
Visoka svijest o potrebi udruživanja i zajedničkog nastupa na tržištu
Kratki lanci opskrbe
Ekološka proizvodnja voćnih kultura

Prijetnje	Objašnjenje
Daljnje jačanje trgovačkih lanaca kao dominantnih otkuplivača na tržištu poljoprivrednih proizvoda	
Daljnje pogoršanje demografske strukture	
Česta promjena zakonodavstva povezana sa poljoprivrednim proizvodnjama	
Klimatske promjene	
Niska kupovna moć	

VIZIJA POLJOPRIVREDE

Grad Zlatar

DRAFT

CILJEVI

Cilj 1.

podizanje
razine
konkurentnosti
poljoprivredno-
prehrambenog
sektora

Cilj 2.

poboljšanje
tržišnih
mehanizama za
prodaju
poljoprivredno-
prehrambenih
proizvoda

Cilj 3.

održivo
upravljanje
prirodnim
resursima

Cilj 4.

okolišno
prihvatljiva
poljoprivreda

Cilj 5.

uravnoteženi
prostorni razvoj
ruralnih
područja uz
unapređenje
života u lokalnoj
zajednici,
uključujući
stvaranje i
zadržavanje
radnih mjesta

Cilj 6.

osiguranje
stabilnog
dohotka
poljoprivrednika

Poljoprivredni sektor grada Zlatara izuzetno je malen, sa tek manjim brojem komercijalno održivih proizvođača. Tek 8 proizvođača je 2017. ostvarilo izravna plaćanja u iznosu većem od 50.000 HRK, 21 proizvođač iznos veći od 20.000 HRK, od ukupno 196 poljoprivrednih gospodarstava koji su ostvarili iznos veći od 5.000 HRK. U upisniku je evidentirano još 201 gospodarstvo sa izravnim plaćanjima manjim od 5.000 HRK.

Od izuzetne bi važnosti za grad bilo podržati ovu skromnu bazu proizvođača sa dugoročnim ciljem povećanja iste.

Sukladno definiranim nacionalnim ciljevima poljoprivredne politike i Smjernicama EU o državnim potporama u poljoprivredi, analizi stanja poljoprivrede na području grada Zlatara, održanim radionicama strateškog planiranja sa dionicima, rezultatima ispunjenih anketa sa web stranice grada Zlatara te procijenjenim mogućnostima proračuna grada Zlatara definirani su prioriteti sa mjerama za ostvarivanje istih.

Ovaj Nacrt mjera predstavlja osnovu za iduću radionicu strateškog planiranja sa Partnerskim vijećem.

**IZNOSI POTPORE I VELIČINE POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA
PODLOŽNE SU PROMJENAMA SUKLADNO MOGUĆNOSTIMA PRORAČUNA.**

Cilj 1 Podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora

Prioritet 1.1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede

Mjera 1.1.1. Podrška ulaganju u fizičku imovinu komercijalnih proizvođača

Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima SO (Standard output – odnosno ekonomsku veličinu gospodarstva) veću od 50.000 Eura za ulaganja u fizičku imovinu.

Mjera 1.1.2. Podrška ulaganja u fizičku imovinu malih, mladih i start up proizvođača

Bespovratna potpora na razini do 20.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima za cilj ostvariti SO (Standard output – odnosno ekonomsku veličinu gospodarstva) veću od 20.000 Eura nakon ulaganja u fizičku imovinu.

Prioritet 1.2. Povećanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija

Strategija razvoja poljoprivrede na području grada Zlatara i procjena utjecaja na okoliš za strategiju razvoja poljoprivrede

Mjera 1.2.1. Podrška ulaganju u edukaciju i obrazovanje poljoprivrednika

Bespovratna potpora na razini do 2.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima veći SO od 20.000 Eura koji ulažu u obrazovanje, tečajeve ili seminare.

Mjera 1.2.2. Podrška ulaganju u inovacije i nove tehnologije

Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima veći SO od 20.000 Eura i koji ulažu u patente, inovacije ili nove tehnologije.

Mjera 1.2.3. Podrška studijskim stručnim putovanjima Udruga

Bespovratna potpora na razini do 500 HRK/godišnje po članu Udruge proizvođača koji ima SO veći do 2.000 EUR

Mjera 1.2.4. Podrška ulaganju u stručne savjetodavne usluge (HACCP, GLOBALGAP, prijave na ESIF)

Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima veći SO od 2.000 €

Cilj 2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno prehrambenih proizvoda

Prioritet 2.1. Razvoj prodajno promidžbenih aktivnosti

Mjera 2.1.1. Uspostava brenda proizvoda - koordinacija suradnje među dionicima

Bespovratna potpora Udrugama za razvoj brendova proizvoda do 10.000 HRK po Udruzi koja ima dugoročni cilj tržišiti minimalno 200.000 HRK

Mjera 2.1.2. Podrška nastupima na sajmovima i manifestacijama

Bespovratna potpora proizvođačima sa SO većim od 2.000 EUR za nastupe do 3.000 HRK po nastupu.

Prioritet 2.2. Olakšavanje prodaje proizvoda

Mjera 2.2.1. Podrška prodaji na pragu

Bespovratna potpora za uspostavu prodaje na pragu do 5.000 HRK/proizvođaču ukoliko je primjenjivo.

Strategija razvoja poljoprivrede na području grada Zlatara i procjena utjecaja na okoliš za strategiju razvoja poljoprivrede

Mjera 2.2.2. Podrška učlanjivanju proizvođača u Proizvođačke organizacije na nacionalnoj razini

Bespovratna potpora proizvođačima za učlanjivanje jednokratno 3.000 HRK.

Cilj 3 Održivo upravljanje prirodnim resursima

Prioritet 3.1. Poljoprivredno zemljište

Mjera 3.1.1. Podrška rješavanju zemljišno knjižne problematike

Bespovratna potpora za administrativne troškove sređivanje zemljišnih knjiga do 10.000 HRK/ha

Prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa

Mjera 3.2.1. Održavanje ekstenzivnih voćnjaka

Bespovratna potpora za ekstenzivne voćnjake 1.000 HRK/ha

Cilj 4 Okolišno prihvatljiva poljoprivreda

Prioritet 4.1. Ekološka proizvodnja

Mjera 4.1.1. Potpora prelasku na ekološki način proizvodnje

Jednokratna podrška proizvođačima u prelasku na ekološki način proizvodnje u iznosu od 10.000 HRK, a koji će imati ili imaju SO (Standard output – odnosno ekonomsku veličinu gospodarstva) veću od 20.000 Eura

Mjera 4.1.2. Potpora ekološkim proizvođačima

Sufinanciranje troškova usluga nadzornih stanica u jednokratnom iznosu do 5.000 HRK / godišnje.

Cilj 5 Uravnoteženi prostorni razvoj ruralnih područja uz unapređenje života u lokalnoj zajednici, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta

Prioritet 5.1. Uravnoteženi razvoj

Mjera 5.1.1. Ulaganja u infrastrukturu naselja ispod 200 stanovnika

Strategija razvoja poljoprivrede na području grada Zlatara i procjena utjecaja na okoliš za strategiju razvoja poljoprivrede

Ulaganja u infrastrukturu naselja u kojima se nalaze značajni poljoprivredni proizvođači, a imaju manje od 200 stanovnika.

Cilj 6 Osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika

Prioritet 6.1. Sufinanciranje usluga na gospodarstvima

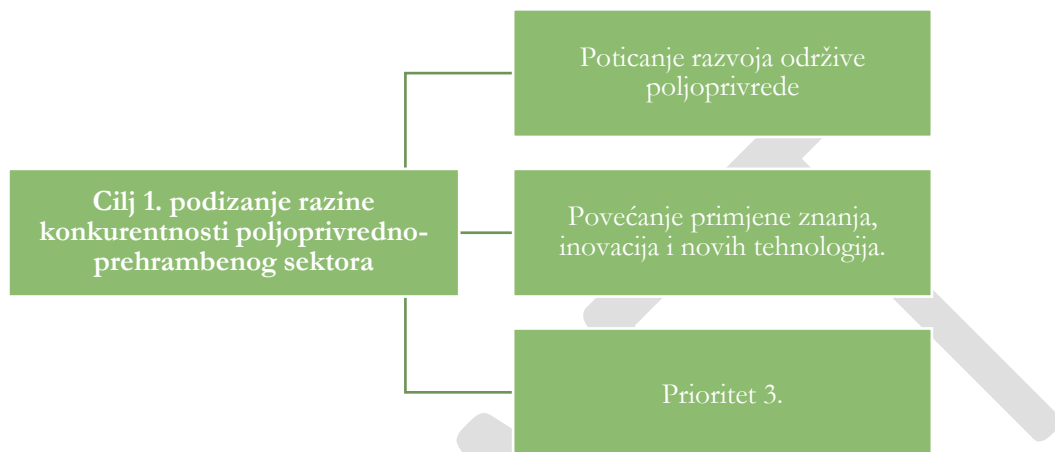
Mjera 6.1.1. Potpore za usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu

Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima SO veći od 20.000 EUR za uslugu zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu.

Prioritet 6.2. Podrška razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti

Mjera 6.2.1. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu

Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK jednokratno za uspostavu uslužnih djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu koje ima veći SO od 20.000 EUR

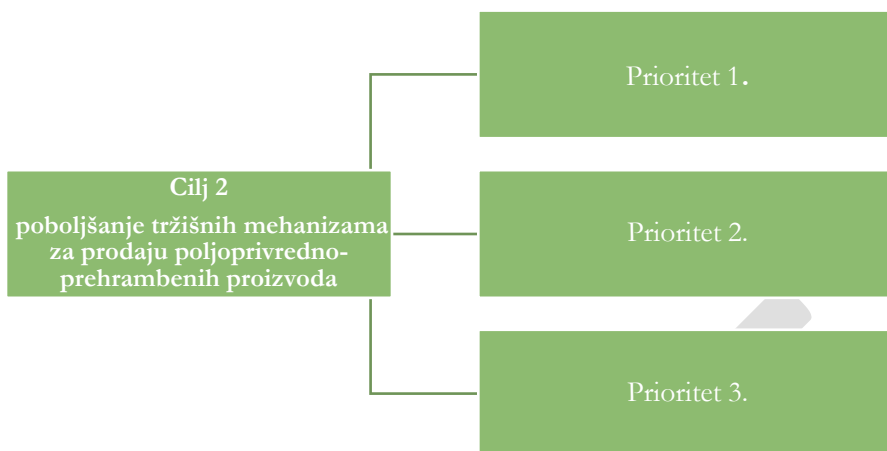
Naziv mjere	1.1.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	1.2.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	1.3.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	1.4.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	1.5.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	2.1.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

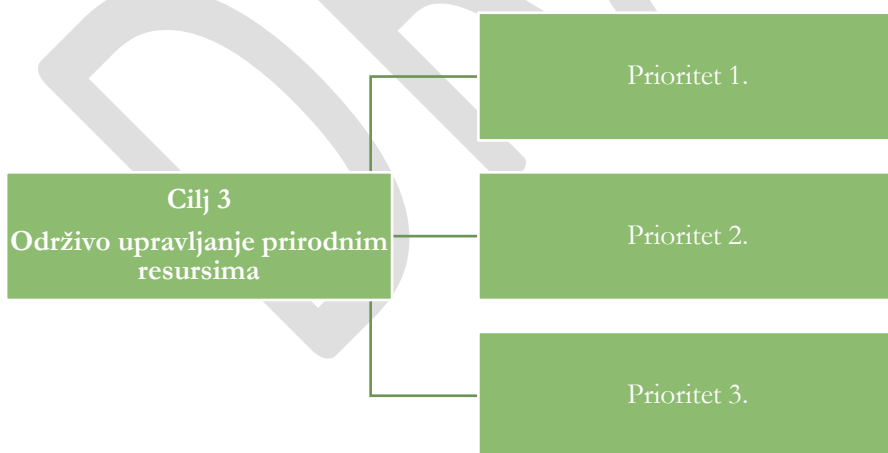
Naziv mjere	2.2.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	2.3.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	

Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	
---	--

Naziv mjere	2.4.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	2.5.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	3.1.
Svrha, cilj i obrazloženje	

Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

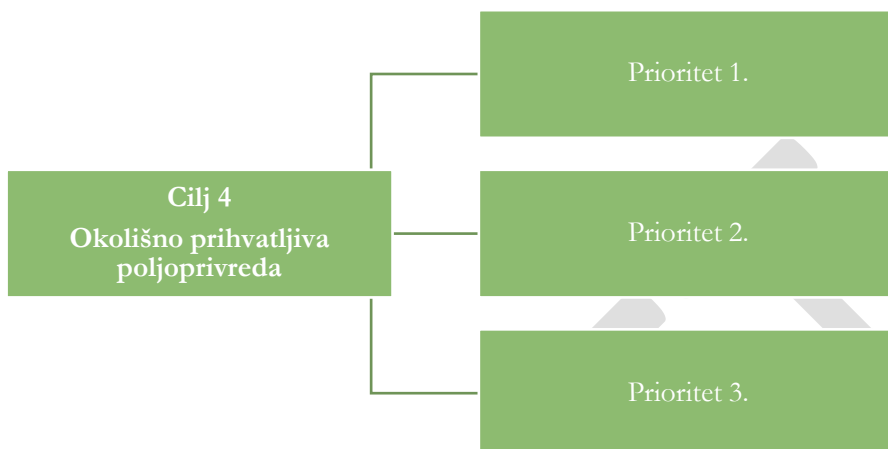
Naziv mjere	3.2.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	3.3.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	3.4.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	3.5.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	

Pokazatelji za
praćenje rezultata i
razvojnih učinaka

Naziv mjere	4.1.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

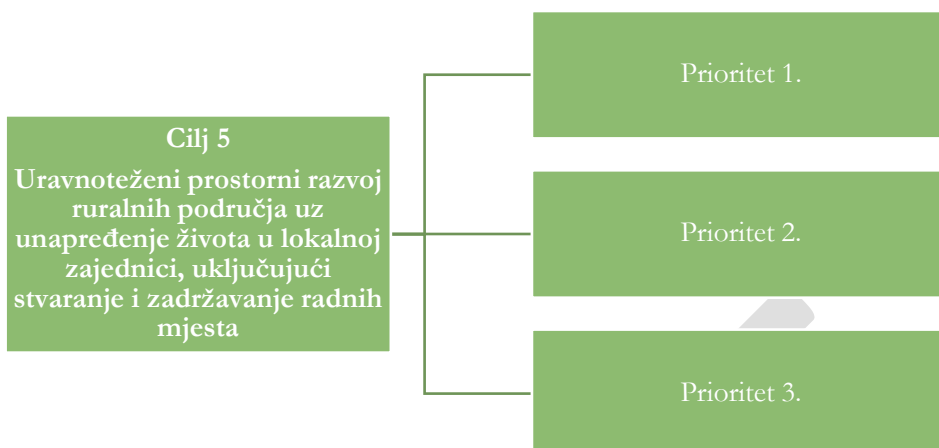
Naziv mjere	4.2.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	4.3.
-------------	------

Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	4.4.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	4.5.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	5.1.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

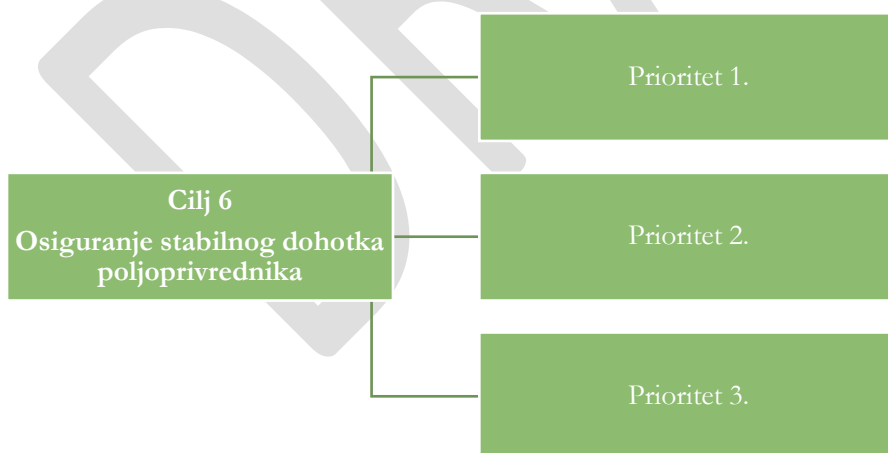
Naziv mjere	5.2.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	5.3.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	

Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	
---	--

Naziv mjere	5.4.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	5.5.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	6.1.
Svrha, cilj i obrazloženje	

Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	6.2.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	6.3.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	6.4.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	
Pokazatelji za praćenje rezultata i razvojnih učinaka	

Naziv mjere	6.5.
Svrha, cilj i obrazloženje	
Aktivnosti	
Rezultati i razvojni učinak	

DRAFT

DRAFT

POPIS SLIKA

Slika 1. Položaj grada Zlatara	4
--------------------------------------	---

POPIS TABLICA

Tablica 1. Broj stanovnika po naseljima	5
Tablica 2. Korištena poljoprivredna površina	6
Tablica 3. Korištena poljoprivredna površina	9
Tablica 4. Korištena poljoprivredna površina (ostalo zemljište).....	9
Tablica 5. Skupine kućanstva prema korištenom poljoprivrednom zemljištu.....	9
Tablica 6. Prikaz podataka iz ARKOD baze podataka na dan 31.12.2018. (podaci o ARKOD parcelama su prikazani prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika i prostornoj komponenti do kategorije naselja s obzirom na sjedište poljoprivrednog gospodarstva).....	11
Tablica 7. Površine (ha) poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu prema vrstama uporabe i naselja u kojem su smještena	12
Tablica 8. Zaposleni prema područjima djelatnosti	13
Tablica 9. Broj stanovnika i prosječna starost stanovnika grada Zlatara.....	14
Tablica 10. Aktivno poljoprivredno stanovništvo grada Zlatara	17
Tablica 11. Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo grada Zlatara	17
Tablica 12. Struktura poljoprivrednih gospodarstava	18
Tablica 13. Školska sprema nositelja/odgovorne osobe na dan 31.12.2018.....	18
Tablica 14. Struktura poljoprivrednih gospodarstava	19
Tablica 15. Brojno stanje domaćih životinja na dan 31.12.2018.....	20
Tablica 16. Brojno stanje domaćih životinja – ovce i koze.....	21
Tablica 17. Poljoprivredni proizvođači i prerađivači u Krapinsko-zagorskoj županiji	26
Tablica 18. Površine ekološkog korištenog poljoprivrednog zemljišta po kategorijama u ha	26

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Srednja, maksimalna i minimalna godišnja količina oborina	7
Grafikon 2. Godišnje oborine za kišomjernu postaju Zlatar.....	7
Grafikon 3. Školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava.....	19